

monell behandling och andra behandlingsmetoder. Speciella syndrom, till exempel vena cava-syndrom, beskrivs också. Man får på ett lättfattligt sätt läsa om invasiva behandlingsmetoder, såsom spinal behandling och neurokirurgiska behandlingsmetoder.

Avsnittet om farmakologisk behandling är särskilt bra. Där går författaren på ett detaljerat sätt igenom behandlingsmetoder och olika alternativ, opioider, opioidrotation, adjuvanta farmaka etc. Palliativ strålbehandling och cytostatikabehandling ägnas också stort utrymme. Avslutningsvis ger författaren en översikt över arbetssätt och omvårdnadsaspekter vid omhändertagande av patienter. Han avlivar också, på ett föredömligt sätt, myter om smärtbehandling i livets slutskede.

Utmärkt lärobok och uppslagsverk

Det har varit ett nöje att läsa boken och det är svårt att ta fram något negativt. Det skulle i så fall vara att behandlingsavsnitten ibland blir litet torra, men jag förstår nödvändigheten av detta för fullständighetens skull. Boken är ett mycket bra komplement till »Smärta och smärtbehandling« och borde läsas av alla kliniskt verksamma läkare som kommer i kontakt med patienter med malign sjukdom. Boken lämpar sig också för andra personalkategorier. Den fungerar bra som utbildningslitteratur, men går också att använda som uppslagsverk.

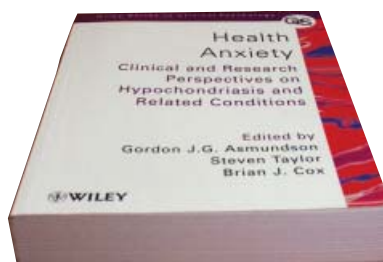
Jag vill avsluta med att ge Peter Strang en eloge för hans insatser för att få fram bra litteratur på svenska om smärta och smärtbehandling.

Kognitivt perspektiv på hypokondri

Gordon J G Asmundson, Steven Taylor, Brian J Cox, editors. **Health anxiety. Clinical and research perspectives on hypochondriasis and related conditions.** 418 sidor. West Sussex: John Wiley & Sons Ltd; 2001. ISBN 0-471-49104-7.

Recensent: Anders Lundin, överläkare, rehabiliteringsmedicinska kliniken, Danderyds sjukhus, Stockholm.

II Sjukligheten i vår del av världen är stadd i förändring. Traditionella apparatfelssjukdomar upptar en allt mindre del av sjukdomspanoramat, och i stället ökar tillstånd kännetecknade av biome-

dicinskt svårförklarade – och inte sällan stressrelaterade – symtom som utmattning, kroppslig smärta och psykisk obalans. Denna utveckling gör det mer angeläget att förstå sjukligheten i en bredare psykologisk och social kontext.

Hypokondri, sjuklig rädsla för eller övertygelse om att vara sjuk, är ett gammalt psykologiskt begrepp på väg mot en renässans. Begreppet har i århundraden levat ett skuggliv, belastat av negativa associationer av ringaktning och misstro.

Ökad förståelse för hypokondrin

Hypokondrin har dock blivit rumsrenare på senare år. Kända namn träder fram och ger hypokondrin ett ansikte, vilket har en destigmatiserande verkan. I Norge och Danmark finns speciella mottagningar för personer med hypokondri. Hypokondriens löjlighetsstämpel har börjat blekna i färgen, för även om den kroppsliga sjukdom som står i fokus hos hypokondriker är inbillad, är den psykiska störningen högst påtaglig.

Flera forskningsfält – kognitiv psykologi, ångestforskning samt forskningen om medicinskt oförklarade symtom – har på senare år bidragit med nya och optimistiska perspektiv på förståelse och behandling av hypokondri. Detta har på 2000-talet resulterat i två större sammanfattande verk. »Hypochondriasis – modern perspectives on an ancient malady«, redigerad av psykiatrer Vladan Starcevic och Don Lipsitt, recenserades i Läkartidningen förra året (nr 12/2003). Den aktuella boken, »Health anxiety«, redigerad av tre kanadensiska psykologer, ger förhållandevis större utrymme åt psykologer i urvalet av författare.

Intressant men svårtillgänglig text

»Health anxiety« är ett omfattande verk, och vissa kapitel är sannolikt svårsmälta för den som endast är ute efter en orientering i ämnet. Referenslistorna efter varje kapitel är omfattande. Läsbarheten gagnas dock inte av en författarstil med stilideal från vetenskapliga originalpublikationer, ibland med flera litteraturreferenser efter varje mening. I en så här omfattande text hade ett friare och mindre ängsligt skrivsätt ställvis varit att föredra.

Bokens utgångspunkt är att »health

anxiety« – oro/ångest för hälsan – upplevs av de flesta människor samt att oro för hälsan utgör en viktig aspekt av snart sagt all sjuklighet och i synnerhet de funktionella somatiska syndromen. Sjukdomsrädsla diskuteras i relation till besläktade koncept som somatisering, »illness behaviour«, sjukdomsfoberi och övriga ångestsyndrom. Här finns också en intressant diskussion om faktorer som påverkar hur individen varseblir och tolkar kroppsliga signaler, förutsättningarna för att dessa skall ges status av symptom och vilka konsekvenser det i sin tur får för beteendet. Sådana grundläggande resonemang borde höra hemma i läkarnas grundutbildning i medicinsk psykologi.

Paul Salkovskis och Hilary Warwick, pionjärer för tillämpningen av ett kognitivt perspektiv vid hypokondribehandling, bidrar med ett kapitel om den kognitiva förklaringsmodellen vid hypokondri. Detta perspektiv tillämpas konsekvent i boken och genomsyrar framställningen hos flertalet författare. Ett matnyttigt kapitel beskriver utförligt en manual för kognitiv beteendeterapi vid hypokondri. Detta avsnitt förtjänar att ingå i psykoterapiutbildningen.

Ambitiös summering av forskningen

Sammanfattningsvis är »Health anxiety« ett ambitiöst och välskrivet verk, som summerar hypokondriforskningen under de senaste två decennierna, ger konkreta psykoterapimanualer men också en vidgad teoretisk undersökning av begreppet utifrån en kognitiv referensram. Förhoppningsvis kommer boken att finna en publik och därmed bidra till såväl ökat intresse som ökad förståelse för hypokondri.

Vinnare i boklotteriet

»Den enögda älskaren« av Annette Kullenberg, utgiven på förlaget Lind & CO, har vunnits av följande prenumeranter:
Bertil Warvsten, Ystad
Irina Sjöblom, Kista
Ulla-Britt Ericsson, Malmö
Bian Andersson, Ulricehamn
Gizella König-Dobó, Kista

Vi gratulerar vinnarna och tackar alla er som deltagit i vårt boklotteri genom att sända in vykort. Ni som inte vunnit den här gången, ge inte upp! Det kommer fler chanser med nya spännande böcker.